

- مراحل ثبت اختراع در ادارات معتبر ثبت اختراع اروپا و امریکا

مراحل ثبت و حفظ حقوق اختراع ثبت شده در کشورهای عضو اتحادیه اروپا بسیار پیچیده است. به طور کلی با طی کردن مراحل ذیل می توان اختراع مورد نظر را در این کشورها ثبت و حفظ نمود:

الف) آماده سازی: قبل از اقدام رسمی برای تشکیل پرونده ثبت اختراع لازم است حداقل سه مرحله زیر را به انجام رساند:

۱- نوشتن گزارش اختراع به زبان انگلیسی، آلمانی یا فرانسه به طوری که شامل زمینه و حوزه فناوری اختراع، سابقه قبلی، جزئیات کامل فنی، مزایای اختراع ادعایی و نحوه حل مشکلات موجود باشد. همچنین باید طریقه انجام عملی موضوع اختراع با ذکر مثال توصیف شود.

۲- نوشتن پیش نویس پتنت بر اساس گزارش اختراع که این مرحله معمولاً توسط یک وکیل انجام می شود.

۳- پرکردن فرم های رسمی اداره ثبت اختراعات اروپا

ب) تشکیل و پیگیری پرونده: این بخش با تسلیم فرم های پر شده و تقاضای تشکیل پرونده در یکی از شعب اداره ثبت اختراع اروپا و یا به صورت آنلاین، آغاز شده و خود شامل مراحل زیر است:

۱- بررسی شکلی پرونده در شعبه به لحاظ کامل بودن مدارک لازم

۲- جستجوی موضوع و ادعاهای اختراع توسط واحد جستجوی اداره ثبت اختراع اروپا

۳- انتشار پرونده شامل جزئیات فنی - قانونی پرونده و نتایج جستجو در روزنامه رسمی به صورت چاپی و دیجیتال

۴- بررسی ماهوی محتویات پرونده در صورت تسلیم درخواست و پرداخت هزینه های لازم

پ) اعطای گواهی ثبت اختراع: پس از بررسی ماهوی پرونده و در صورت متقاعد شدن کمیته مربوطه، گواهی اعطای پتنت به نام متقاضی صادر خواهد شد.

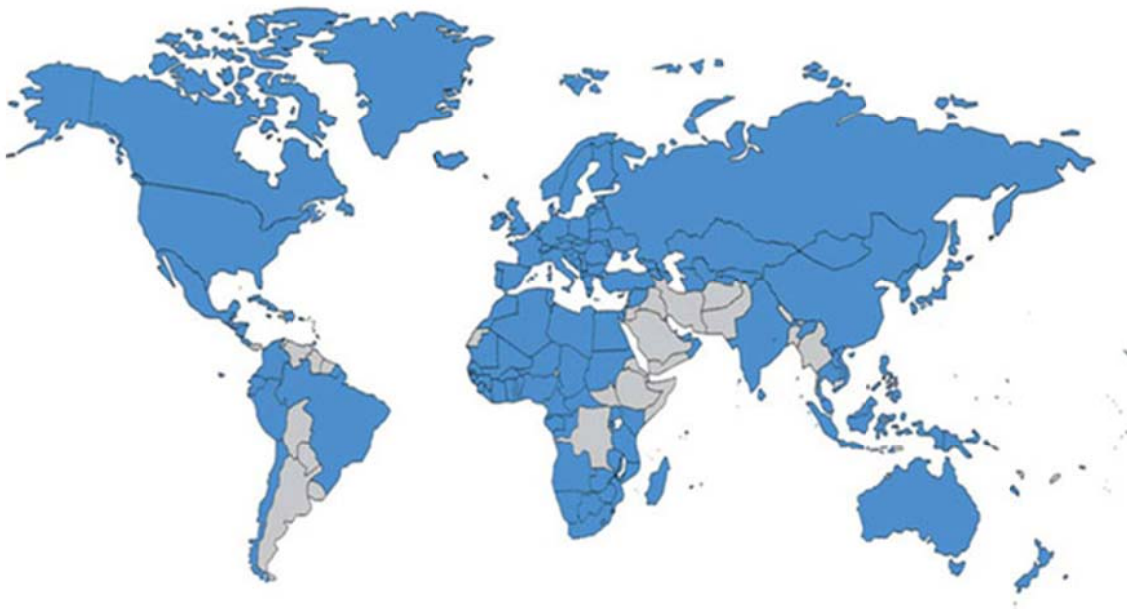
ت) تمدید سالیانه: در صورت پرداخت هزینه های لازم، پروانه ثبت اختراع در هر یک از کشورهای عضو اتحادیه که مورد درخواست قرار گرفته اند، به طور سالیانه تمدید خواهد شد.

ث) اعمال حق: در صورتی که دارنده امتیاز معتبر اختراع در هر یک از کشورهای مربوطه، متوجه نقض حقوق پتنت توسط اشخاص ثالث شود می تواند برای احقاق حقوق خود از طرق مختلف اقدام نماید.

بررسی یک اختراع در اداره ثبت اختراعات آمریکا در یک مرحله صورت می گیرد، در اداره ثبت اختراعات آمریکا تقاضای ثبت اختراع باید، ظرف هجده ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه یا تقاضای حق تقدم منتشر گردد. این انتشار می تواند به درخواست متقاضی زودتر از این موعد نیز صورت پذیرد. پس از بررسی های مختلف تصمیم به اعطای ورقه اختراع به متقاضی می شود و تصمیم به وی ابلاغ می گردد. در صورتی که با درخواست وی موافقت نشود، تصمیم رد تقاضانامه به متقاضی ابلاغ می شود. در این مرحله متقاضی می تواند در اظهارنامه خود اصلاحاتی انجام داده و مجددا تقاضای بررسی نماید. در اداره ثبت اختراعات آمریکا نیز پس از ثبت، امکان اعتراضیه ثبت اختراع وجود دارد و در صورتی که این اعتراض وارد باشد و معترض موفق به کسب رای دادگاه در این زمینه شود، ورقه اختراع باطل خواهد شد.

- تشکیل پرونده بین المللی از طریق معاهده همکاری ثبت اختراع (PCT)

معاهده همکاری ثبت اختراع افراد را قادر می سازد تا از محدودیت های ثبت اختراع در یک کشور فراتر روند و قادر باشند با ارائه یک اظهارنامه یا تقاضانامه بین المللی به طور هم زمان برای ثبت یک اختراع در تعداد زیادی از کشورها اقدام کنند. در سال ۱۹۷۰ کشورها به منظور مرتفع ساختن مشکلات نظام ثبت اختراع ملی اقدام به تدوین معاهده همکاری ثبت اختراع نمودند. که تاکنون ۱۴۶ کشور عضویت این معاهده را پذیرفته اند (در تصویر ذیل کشورهای عضو آورده شده است). این معاهده یک هدف اساسی را دنبال می کند؛ تسهیل و موثر و به صرفه ساختن نظام ثبت اختراعات در چند کشور برای متقاضیان ثبت و همچنین ادارات که متولی ثبت اختراع هستند، همچنین یکی از اهداف فرعی این معاهده عبارت است از اینکه معاهده سعی در تسهیل تبادل اطلاعات فنی در اظهارنامه های فیما بین جوامع علمی کشورهای مورد تقاضای ثبت اختراع را دارد تا مخترعان و صناعی را که در زمینه های مشترک فعالیت می کنند به هم مرتبط سازد.

شکل ۲- توزیع جغرافیایی ۱۴۶ کشورهای عضو معاهده همکاری ثبت اختراع

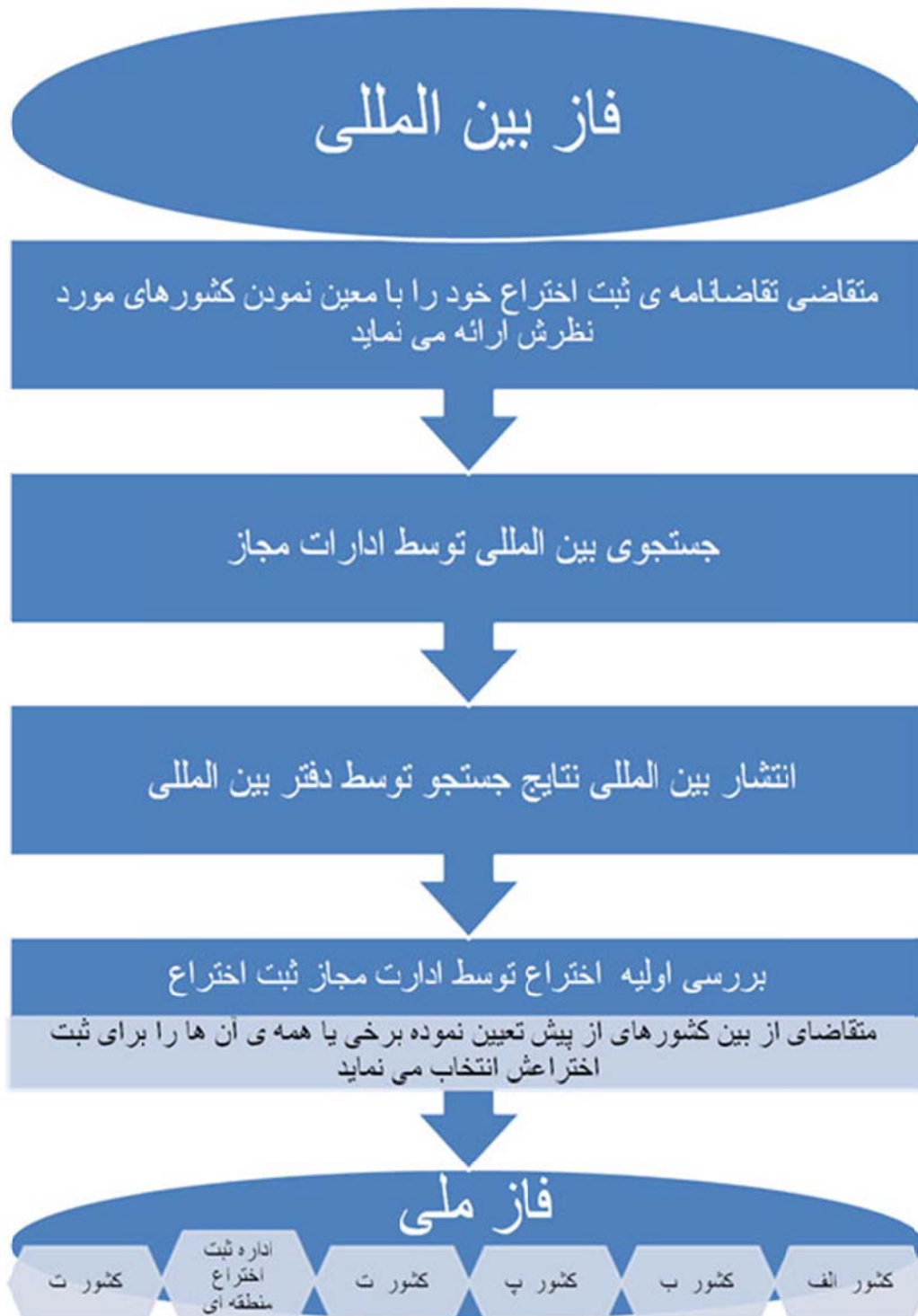
باید حتما مدنظر داشت که معاهده همکاری ثبت اختراع یک پتنت جهانی اعطا نمی کند، دو نکته در این مسئله نهفته است:

- ۱- معاهده پتنت اعطا نمی کند، بلکه ادارت ثبت اختراع ملی هستند که این امر را انجام می دهند.
- ۲- یک پتنت جهانی وجود ندارد، بلکه از طریق معاهده یک متقاضی می تواند درخواست ثبت در یک، ده، بیست یا هر چند کشور را که علاقه دارد بنماید.

روند کار در معاهده از دو فاز بین المللی و ملی تشکیل می شود، در فاز بین المللی چهار مرحله وجود دارد: (یک) تقاضا، (دو) جستجوی بین المللی، (سه) انتشار بین المللی و (چهار) بررسی بین المللی.

هر شخصی که تبعه یا مقیم یکی از کشورهای عضو این معاهده باشد می تواند این اظهارنامه بین المللی را ارائه دهد. بعد از ارائه اظهارنامه یا تقاضانامه بین المللی یک جستجوی بین المللی توسط یکی از ادارات حق اختراع مجاز انجام می گیرد و نتیجه آن به صورت یک گزارش جستجوی بین المللی ارائه می شود. براساس معاهده همکاری ثبت اختراع ادارات پتنت استرالیا، اتریش، کره جنوبی، روسیه، اسپانیا، سوئد، آمریکا و اداره پتنت اروپا به عنوان مرجع جستجوی بین المللی عمل می کنند. گزارش این جستجو به متقاضی ابلاغ می شود تا در صورتیکه محتوای گزارش حاکی از احتمال عدم اعطای حق اختراع باشد، متقاضی بتواند تقاضانامه خود را پس بگیرد و یا ادعاهای خود را اصلاح و تعدیل نماید. پس از انجام چهار مرحله بین المللی، در فاز ملی شخص متقاضی انتخاب می کند که اظهارنامه او در کدامیک از کشورهای عضو معاهده همکاری اختراع مورد بررسی

قرار گیرد، همانطور که گفته شد تاثیر این تقاضانامه بین المللی در هریک از کشورها به گونه ای است که گویی یک اظهارنامه ملی به اداره ثبت اختراع آن کشور ارایه شده است، همچنین این امکان وجود دارد که اختراع در یک اداره منطقه ای به ثبت برسد نظیر اداره ثبت اختراعات اروپا. شکل ۳ روند فوق را نشان می دهد.

شکل ۳- روند ثبت اختراع از طریق معاهده PCT

هریک از مراحل چهارگانه فاز بین المللی توسط این مراجع انجام می پذیرد: در مرحله اول متقاضی فرم درخواست خود را در یک اداره ثبت اختراع (که احتمالاً اداره ثبت اختراع کشور متبوعش است) ارائه می نماید. مرحله جستجوی بین المللی همانطور که در بالا گفته شد توسط یکی از ۱۶ اداره ثبت اختراع مجاز شناخته شده در متن معاهده صورت می پذیرد، مرحله انتشار نتایج توسط دفتر بین المللی در ژنو صورت می پذیرد، این مرحله صرفاً در انحصار واپو است. مرحله آخر که بررسی اولیه اختراعات می باشد را نیز مجدداً ادارات مجاز انجام خواهند داد.

از دیگر مزایای معاهده برای متقاضیان این است که با یک بار پر نمودن تقاضانامه به یک زبان و ارائه به یک اداره ثبت اختراع و دریافت یک تاریخ از اداره ثبت اختراع به عنوان تاریخ ارائه تقاضانامه که در دیگر ادارات ثبت اختراع موردنظر مخترع محسوب می شود، قادر خواهد بود در کشورهای متعدد یا در ادارات منطقه ای پتنت، اختراع خود را به ثبت برساند، در ضمن این معاهده برای اتباع کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته تخفیفات قابل توجهی را در نظر گرفته است. ایران عضویت این معاهده را پذیرفته است ولی متأسفانه هنوز اجرایی نشده است. لذا اتباع ایرانی نمی توانند از مزایای این معاهده استفاده نمایند. تنها در حالتی ایرانیان می توانند از این معاهده استفاده نمایند که یکی از مالکان اختراع آن از کشورهای عضو معاهده باشد و یا اینکه مالک اختراع در یکی از کشورهای عضو شرکتی تاسیس نماید تا این اختراع را با نام مالکیت شرکت به ثبت برساند، که بسیار دشوار خواهد بود.

بحث و نتیجه گیری:

در ایران فرایند ثبت اختراع با تکمیل اظهارنامه توسط متقاضی از طریق وبگاه اداره مالکیت صنعتی آغاز می شود. سپس بررسی مقدماتی اظهارنامه و ضmann آن توسط این اداره صورت می گیرد. در صورت نقص مدارک، اختاریه رفع نقص صادر می شود. پس از اصلاح یا تکمیل مدارک و ضmann توسط متقاضی در ظرف ۳۰ از تاریخ ارسال اختراع، جستجوی اختراع مورد نظر در سیستم اداره اختراع توسط کارشناس انجام می شود. در صورت عدم وجود اختراع مشابه، بررسی علمی و ماهوی اختراع از طریق استعلام از مراجع ذی صلاح صورت می گیرد. سرانجام در صورت تایید مرجع ذی صلاح، گواهینامه اختراع اعطای می گردد. در کشورهای عضو اتحادیه اروپا، ثبت اختراع شامل مراحل آماده سازی، تشکیل و پیگیری پرونده، اعطای گواهی ثبت اختراع، تمدید سالیانه و اعمال حق پتنت می باشد. معاهده همکاری ثبت اختراع، نظام ثبت اختراعات در چند کشور را تسهیل، موثر و به صرفه ساخته است. روند کار بر طبق معاهده PCT از دو فاز بین المللی و ملی تشکیل می شود، فاز بین المللی شامل چهار مرحله تقاضا، جستجوی بین المللی، انتشار بین المللی و بررسی بین المللی می باشد.